

Produkční analýza v krátkém období

(Filip Petrách)

V krátkém období budeme uvažovat změny pouze jednoho výrobního faktoru – v našem případě se bude jednat o výrobní faktor práce. Ostatní výrobní faktory budou fixní. Pokud bude firma chtít krátkodobě zvýšit (snížit) objem své produkce, může najmout (propustit) pracovníky, resp. změnit počet dodatečných hodin práce.

Produkční funkce

Produkční funkce – vyjadřuje maximální objem produkce, jež je možno vyrobit danou kombinací výrobních faktorů při dané úrovni technologie.

$Q = f(F_1, F_2, \dots, F_n)$, kde Q je objem produkce a $F_1, \dots, F_n$ je množství výrobních faktorů

Celkový, průměrný a mezní produkt

Celkový produkt (Total Product – TP) vyjadřuje celkový objem produkce vyrobený určitým množstvím inputu (vstupu), který měříme ve fyzických jednotkách.

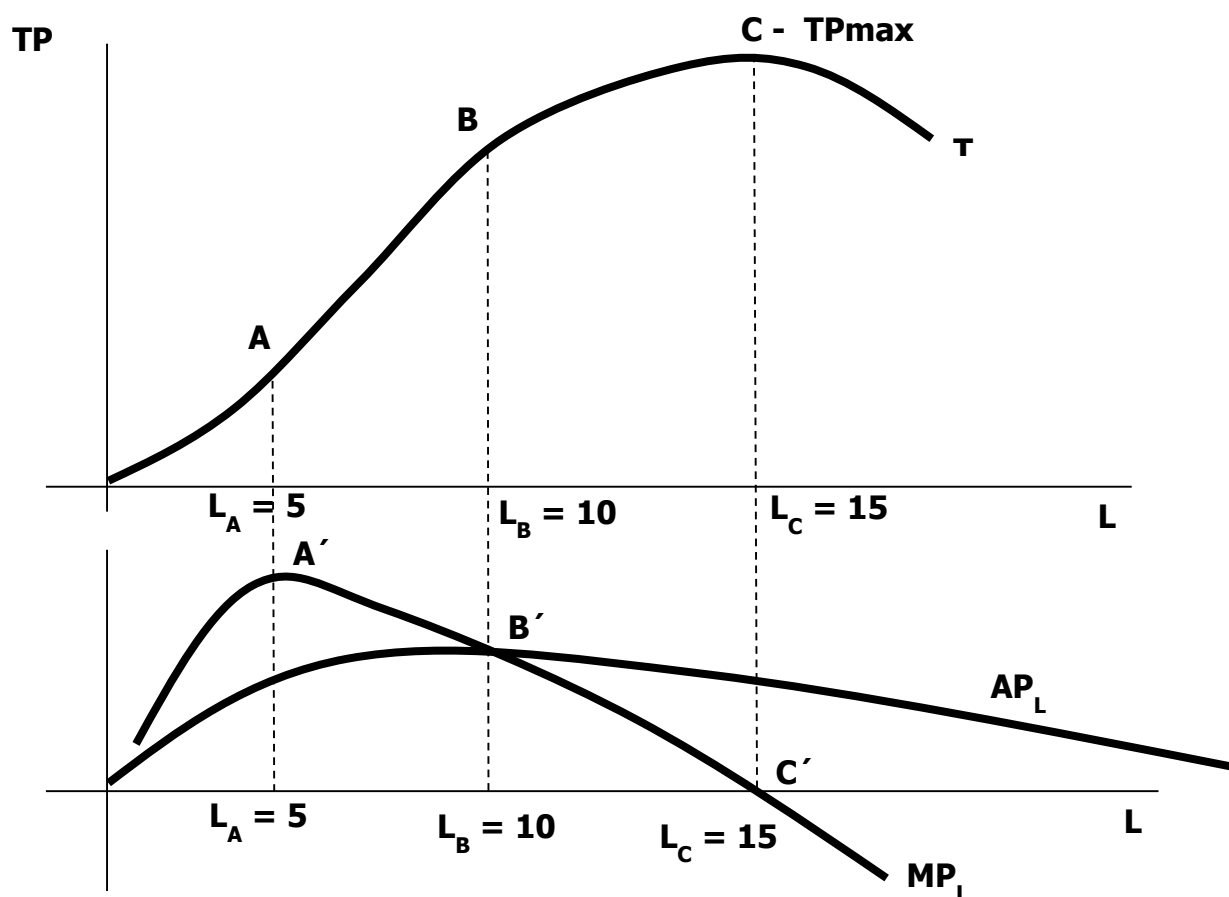
Průměrný produkt (Average Product – AP) vyjadřuje objem produkce připadající na jednotku inputu (výrobního faktoru).

$$AP = \frac{TP}{F}$$

Mezní produkt (Marginal Product – MP) vyjadřuje změnu objemu vyrobené produkce vyvolanou změnou množství vstupu o jednotku.

$$MP = \frac{\Delta TP}{\Delta F}$$

Vzájemný vztah celkového, průměrného a mezního produktu

Z výše uvedeného obrázku je patrné, že růst celkového produktu se s růstem množství využitého variabilního vstupu zpomaluje. Od množství variabilního výrobního vstupu L_A začíná klesat mezní produkt. Od tohoto bodu začíná platit zákon klesajících výnosů z variabilního vstupu, tj. každá přidaná jednotka variabilního výrobního faktoru zvýší celkový produkt méně než předcházející.

Zdroje

HLADKÝ, Jan a Ivana FALTOVÁ LEITMANOVÁ. *Mikroekonomie I*. 1. vyd. Č. Budějovice: Jihočeská univerzita, 1997, 93 s. ISBN 80-7040-201-6.

KRUGMAN, Paul R a Robin WELLS. *Microeconomics*. 3rd ed. New York: Worth Publishers, c2013, xxxii, 593 s., [41] s. příl. ISBN 978-1-4292-8342-7.

MACÁKOVÁ, Libuše. *Mikroekonomie: (základní kurz)*. 4. vyd. Slaný: Melandrium, 1997, 277 s. ISBN 80-901801-2-4.

PŘÍKLADY

Vzorový příklad

Je dána funkce celkového produktu: $TP = 24L + 240L^2 - 8L^3$

- Určete funkce mezního produktu a průměrného produktu
- Zjistěte, pro které L je průměrný produkt maximální (řešte graficky s pomocí simulátoru mikroekonomických modelů i algebraicky).

Řešení

a)

MP = derivace TP

$$MP = 24 + 480L - 24L^2$$

AP = TP / L

$$AP = (24L + 240L^2 - 8L^3) / L$$

$$AP = 24 + 240L - 8L^2$$

b)

AP je maximální $\Leftrightarrow AP = MP$ nebo derivace $AP = 0$

AP = MP

$$24 + 240L - 8L^2 = 24 + 480L - 24L^2$$

$$16L^2 = 240L$$

$$16L = 240$$

$$L = 15$$

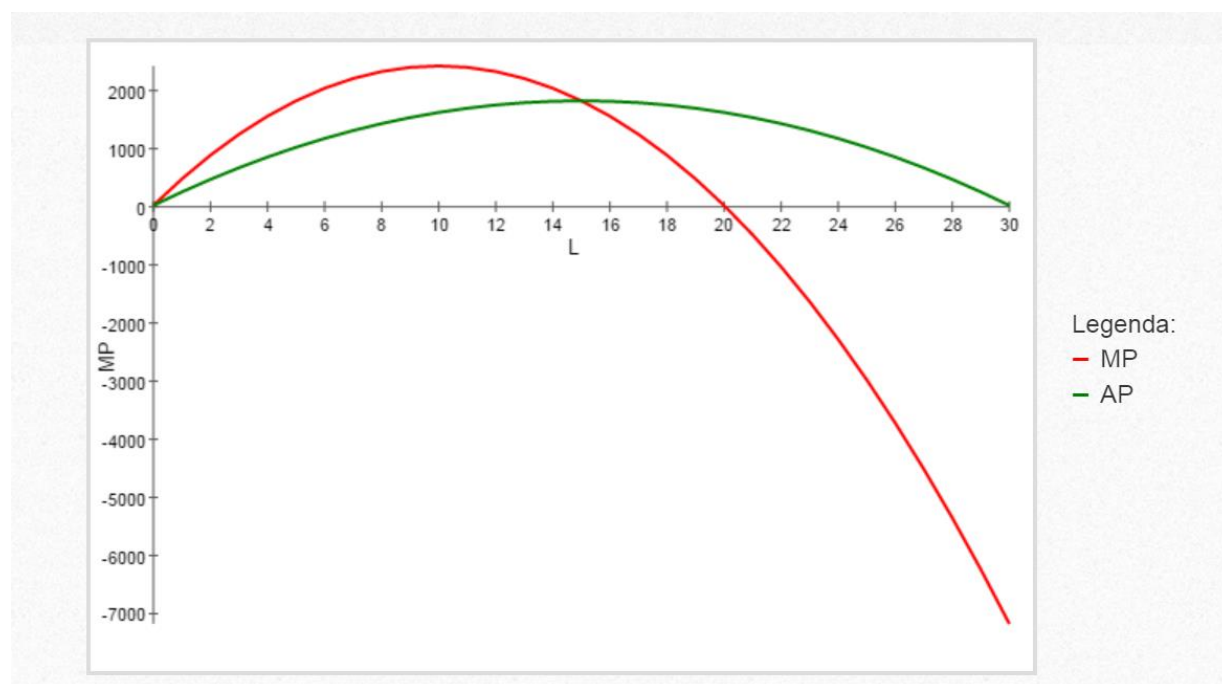
derivace AP = 0

$$AP' = 240 - 16L$$

$$AP' = 0$$

$$240 - 16L = 0$$

$$L = 15$$

Příklady na domácí procvičení **(S pomocí simulátoru mikroekonomických modelů)**

1. Je dána funkce celkového produktu: $TP = 12L - 120L^2 + 4L^3$

- a) Určete funkce mezního produktu a průměrného produktu
- b) Zjistěte, pro které L je mezní produkt maximální (řešte graficky s pomocí simulátoru mikroekonomických modelů i algebraicky).

2. Je dána funkce průměrného produktu: $AP = 48 - 480L + 16L^2$

- a) Určete funkce mezního produktu a celkového produktu
- b) Zjistěte, pro které L je průměrný produkt maximální (řešte graficky s pomocí simulátoru mikroekonomických modelů i algebraicky).